Pobrano z otouczelnie. więcej arkuszy oraz wyszukiwarki uczelni i kierunków studiów

CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

Miejsce na naklejkę.
Sprawdź, czy kod na naklejce to **M-100**.
Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny *Formuła 2023*

JĘZYK KASZUBSKI

Poziom rozszerzony

Symbol arkusza
MMKK-R0-**100**-2305

DATA: **8 maja 2023 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **14:00**

CZAS TRWANIA: **210 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **35**

WYPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

Uprawnienia zdającego do:

☐ dostosowania zasad oceniania.

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **właściwy arkusz egzaminacyjny**, tj. arkusz we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwy** arkusz – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwy** arkusz – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Układ graficzny
© CKE 2022

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy ten arkusz egzaminacyjny zawiera 12 stron.
   Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. W wyznaczonym miejscu zapisz numer tematu wybranego do realizacji.
4. Wypracowanie zapisz w miejscu na to przeznaczonym.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
8. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
9. Możesz korzystać ze słownika języka kaszubskiego.

Lista lektur w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024
(zgodna z wymaganiami egzaminacyjnymi)

Proza
Budzisz Alojzy*, Dokôzë* (wybrane utwory lub fragmenty)
Ceynowa Florian, *Rozmòwa Kaszëbë z Pòlôchã* (fragmenty)
Derdowski Hieronim*, Ò panu Czôrlińsczim, co do Pùcka pò sécë jachôł* (całość)
Drzeżdżon Jan, *Twarz Smętka* (fragmenty)
Janke Stanisław, *Łiskawica* (fragmenty)
Jażdżewski Bolesław, *Wspomnienia kaszubskiego Gbura",* cz. 3 (fragmenty)
Labuda Aleksander,*Gùczów Mack gôdô (*wybrane felietony)
Łajming Anna, *Czterolistna koniczyna* (wybrane opowiadania lub fragmenty); *Dzieciństwo*, *Młodość* (wybrane fragmenty)
Majkowski Aleksander, *Żëcé i przigòdë Remùsa* (całość)
Walkusz Jan, *Sztrądã słowa* (fragmenty)
Zbrzëca Jón (ps.), *W stolëcë chmùrników* (wybrane eseje lub ich fragmenty)

Poezja
Wybór wierszy następujących poetów:
Bieszk Stefan, Czaja Ida, Derdowski Hieronim, Drzeżdżon Jan, Heyke Leon, Janke Stanisław, Karnowski Jan, Labuda Aleksander, Majkowski Aleksander, Nagel Alojzy, Pepliński Antoni, Rompski Jan, Sędzicki Franciszek, Stachurski Jerzy, Szymańska Ugowska Bożena, Trepczyk Jan, Zbrzyca Jan (ps.)

Dramat
Wybrane dramaty w całości lub fragmentach Jana Karnowskiego oraz Jana Rompskiego
Sychta Bernard, *Hanka sã żeni* (fragmenty) lub inny dramat we fragmentach.

Inne lektury obowiązkowe (zgodne z podstawą programową), do których również można się odwołać

Proza
Fikus Stefan, wybrane fragmenty prozy
Grass Günter, *Blaszany bębenek* (fragmenty)
Heyke Léón, *Dobrogòst i Miłosława* (fragmenty).

Wëbierzë jeden z pòstãpnëch tematów i napiszë wëprôcowanié.

- Twòja prôca mùszi miec nômni **350 słów**.
- Numer wëbrónégò tematu wpiszë w krôtkã.
- Zapiszë wëprôcowanié w wëznaczonym placu. Nie piszë na marginesach.
- Prôcã napiszë w kaszëbsczim jãzëkù.

Temat 1. (0–35**)**

Rozmajité òbrazë miłotë w lëteraturze. Rozważë zagadnienié òdwòłiwającë sã do interpretacji dokazów *Dzywno kòchôsz* Dorotë Wilczewsczi i *Szlach twòjégò bëcô* Henrika Héwelta.

Dorota Wilczewskô
Dzywno kòchôsz

Dzywno kòchôsz
Móm strach taczi miłotë
Twòje, cëzé…
Dze je miłota prôwdzëwô?
Je takô?
Miłota wiérnô
Miłota snôżô?
Baro dzywnô je miłota
Niespòkójnô
Żdającô… Czegò?
I drëżącô,
Ùrzasłô?
Żdającô… na co?
Dzywno, czarowno zdrzisz
Bòjã sã tegò wezdrzatkù
Twòjégò, ùniżającégò.
Dze są òczë kòchóné?
Twòje òczë rozmùjkóné …
Są.
Dotikóm òczów
Krótkò mie.
Są…. Të i miłota …

Stegna. Dodôwk do miesãcznika „Pòmeraniô”, Nr 1/2020, s. 15.

Henrik Héwelt
Szlach twòjégò bëcô

Jidã szlachã gwiôzd na niebie,
szlachã minionëch lat,
wszãdze pragnã ùzdrzec cebie,
Bëła żes dlô mie jak kwiat.

Wszãdze ùzéróm òczu,
szukóm twòji céni,
bò chcã ùzdrzec kwiôtk cëdowny,
abò zwãk twòjégò miona.

Widzã cebie w szpéglu jezór,
w chmùrach na niebie,
serce mòje je zmetlałé,
z teskniączczi płaczã do cebie.

Jidã szlachã twòjich stóp,
zédżer czas rozłączi liczi,
w sercu szukóm zbiég lubieniô,
w pamiãcë twòje òbliczé.

H. Héwelt, *Nie òdińdã bez pòżegnaniô*, Gdynia 1996, s. 23.

Temat 2. (0–35**)**
Mòtiw mòrza w kaszëbsczi lëteraturze. Rozważë zagadnienié, òdwòłiwającë sã do załączonégò tekstu i wëbrónégò dokazu z kaszëbsczi lëteraturë.

Elżbiéta Bùgajnô
Mòtiw mòrza w kaszëbsczi pòezji

Na spòdlim kaszëbsczi lëteraturë mòtiw mòrza dozdrzôł ju w midzëwòjnowim cządze Władisłôw Pniewsczi […]. Jegò ùchwôcenié sprawë òdnôszało sã w wikszoscë do […] nôzwësków taczich kaszëbsczich lëteratów jak Hieronim Derdowsczi, Aleksander Majkòwsczi, Jón Karnowsczi, Léón Hejka, Frãcëszk Sãdzëcczi czë Izydór Gùlgòwsczi. Wôrt je pamiãtac, że lata dwadzesté XX wiekù to czas zaùroczeniô pòlsczich ùtwórców niedôwno òdzwëskónym Pòmòrzim, przistãpã do mòrza i mieszkańcama ti zemi, Kaszëbama. […]

Wëszwiechcëną mòże wëdawac sã scwierdzenié, że Kaszëbë i Kaszëbi są nierozriwno sparłãczony z mòrzã, na co cësk mô jich geògrafné pòłożenié. Bôłtëcczé Mòrze wiedno wpływało na żëcé mieszkańców nëch nadmòrsczich terenów. Nie je téż żódnym òdkrëcym scwierdzenié faktu, że ò mòrzu w tim jãzëkù piselë sami Kaszëbi, mieszkańcë pòmòrsczi zemi. Są ùsôdzcë, dlô chtërnëch je to spòdlowi temat, np. Marión Selin, Henrik Jerzi Mùsa KOT czë Maria Bòszke, są téż taczi, chtërny blós wëkòrzëstiwają mòrską metafòrikã w swòjich dokazach. Mòtiw ten bél wëzwëskiwóny w ùtwórstwie kaszëbsczich lëteratów òd zôczątków jistnieniô lëteraturë ùsôdzóny w tim jãzëkù. Mającë bòkadną metafòrikã òbrazów mòrza i szeroką mòżlëwòtã wëkòrzëstaniô marinisticznëch tematów w artisticzny ekspresji mòtiw mòrza wpisôł sã bez ògôdczi na wiedno do kanonu mòtiwów ti lëteraturë.

Mòrze dlô Kaszëbów òznôczô przede wszëtczim Bôłtëcczé Mòrze, […] Bôłt i Gduńską Hôwingã. Region kaszëbsczi pòłożony je na pôłniowim pòbrzegù tegò akwenu, bezpòstrzédnô łączba jegò mieszkańców z mòrską bôłdzą wëcësnãła niezacartą znankã na żëcym Kaszëbów. Tedë téż w ùtwórstwie wëstąpiwają rozmajité òkreslenia, pòzwë związóné z Bôłtã. […] W kaszëbsczim ùtwórstwie pòjôwiają sã taczé òkreslenia: „gduńsczé mòrze” (A. Majkòwsczi), „kaszëbsczé mòrze”, „nasze mòrze”, jegò mieszkańcë to „Bôłtëczanie”.

Wôrt téż przëbaczëc, że z pòzdrzatkù na dogódné pòłożenié nad mòrzã trójno Kaszëbów wëbrało służbã na mòrsczich statkach jakno stegnã swòjégò żëcô, co tak samò wëbrzmiéwô w dokazach.

Mòrze je jednym z wiele mòtiwów […], jaczi mòże realizowac sã rozmajice: jakno òpisënk wëzdrzatkù mòrza, jegò dzejaniô, sëłë niszczëcelsczi bôłdzë, jakno plac òdetchnieniô, òpisënk jegò mieszkańców, prôcë na mòrzu: rëbôków, marénów, losu jich rodzënów, òpisënczi statków, mòrsczé wëprawë, bôjczi i legeńdë związóné z mòrzã, mitë i mitologiô. […]

Òpisënczi wëzdrzatkù mòrza pòjôwiają sã ju w pierszich latach rozwiju kaszëbsczi lëteraturë. Spòtikómë je ù Hieronima Derdowsczégò […] i w młodotnëch wiérztach Aleksandra Majkòwsczégò, Ù pòòstałëch młodokaszëbów mòrze nie je mòtiwã wëzwëskiwónym tak wiele. […]

Z karna zrzeszińców mòrsczé tematë òsoblëwie blisczé są Janowi Trepczikòwi. […]

Ùtwórcë z krãgù „Klëczi” téż nie òstôwelë slôdë mòrsczi temiznë, bëła òna jednym z przédnëch mòtiwów jich pismieniznë. Jak scwierdzywô Adela Kùjik-Kalënowskô, liriczi Léòna Roppla i Józefa Cenôwë są mòcno zakòrzenioné w realiach nordowëch, nadmòrsczich Kaszëb. Mòże mielë blëżi do mòrza, bò òbaji pòchôdelë z nadpùcczich wsów. Òsoblëwie bòkadnô je pismienizna Léòna Roppla, chtëren wëzwëskiwôł pòdania i legeńdë związóné z mòrzã. […]

W pòwòjnowim cządze pòstãpny pisarze sygają do mòtiwù mòrza: Paweł Szefka, Alojzy Nôdżel, Stanisłôw Òkóń, Antón Piéper, Jerzi Stachùrsczi, Jerzi Walkùsz, Jaromira Labùdda, Stanisłôw Pestka, Janusz Mamelsczi, Eùgeniusz Prëczkòwsczi, Artur Jabłońsczi i jiny. […]

Mòrze je òknã na swiat, dôwô wiele mòżlëwòtów kòntaktu z jinyma, z bùtnowim swiatã. Je téż drogą, jaką człowiek òddzãkiwô sã z rodnyma stronama. […] Dlôte téż òbrazë mòrza stôwają sã wëidealizowóné. […] Mòrze je téż strasznym môlã, chtëren dôwô ùrzas: *locus horribilis*. Pòjôwiają sã wichrë, sztorm, wësoczé wałë zaléwającé wszëtkò, przewôlającé sã przez òkrãt czë kùter abò bôt. Z mòtiwã „mòrsczi wanodżi” związóny je topòs „przekrôczaniô grańców”. […] Mòrskô réza mòże bëc metafòricznym òbrazã żëcô, żëcé jawi sã jakno płiwanié. […] Wëmieniony wëżi ùtwórcë i jich dokazë wërazno nawlékają i przesztôłcają mòrską topikã. W nen spòsób kaszëbskô lëteratura wpisywô sã w kanón swiatowi lëteraturë.

Na spòdlim: „Biuletin Radzëznë Kaszëbsczégò Jãzëka”, 2020, s. 59–71.

WYPRACOWANIE

na temat nr ☐

Miejsce dla egzaminatora		Miejsce dla egzaminatora
	.....	
	.....	
	.....	
	.....	
	.....	
	.....	
	.....	
	.....	
	.....	
	.....	
	.....	
	.....	
	.....	
	.....	
	.....	
	.....	
	.....	
	.....	
	.....	

Miejsce dla egzaminatora		Miejsce dla egzaminatora

Miejsce dla egzaminatora		Miejsce dla egzaminatora
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____

Miejsce dla egzaminatora		Miejsce dla egzaminatora

Tabele wypełnia egzaminator!

				Jeżeli **0 pkt** – wskaż powód.		
1.	**Spełnienie formalnych warunków polecenia**	**0**	**1**	*Brak lektury obowiązkowej.*	*Nie dotyczy problemu.*	*Nie jest wypowiedzią argumentacyjną.*

											Liczba błędów rzeczowych	OGÓŁEM KLiK
2.	**Kompetencje literackie i kulturowe**	0	1	2	3	4	5	6	7	8		
		9	10	11	12	13	14	15	16			

3a	**Struktura wypowiedzi**	**0**	**1**	**2**	**3**	
		G F	E C	D B		

3b	**Spójność wypowiedzi**	Liczba błędów w spójności	**0**	**1**	**2**	**3**

3c	**Styl wypowiedzi**	**0**	**1**

4a	**Zakres i poprawność środków językowych**	Liczba błędów językowych	**0**						**1**			**2**			**3**			**4**			**5**			**6**		**7**
			3H	3G	3F	2H	2G	1H	3E	2F	1G	3D	2E	1F	3C	2D	1E	3B	2C	1D	3A	2B	1C	2A	1B	

4b	**Poprawność ortograficzna**	Liczba błędów ortograficznych	**0**	**1**	**2**

4c	**Poprawność interpunkcyjna**	Liczba błędów interpunkcyjnych	**0**	**1**	**2**

Łączna liczba punktów: ……

BRUDNOPIS ***(nie podlega ocenie)***

JĘZYK KASZUBSKI

Poziom rozszerzony

Formuła 2023

JĘZYK KASZUBSKI

Poziom rozszerzony

Formuła 2023

JĘZYK KASZUBSKI

Poziom rozszerzony

Formuła 2023